

Якнайповніше та якнайраціональніше використання основних засобів і виробничих потужностей підприємства сприяє поліпшенню всіх його техніко-економічних показників: зростанню продуктивності праці та фондovіддачі, збільшенню випуску продукції, зниженню її собівартості, економії капітальних вкладень.

Література

1. Богацька Н.М. Аналіз основних засобів підприємства : навч. посібн. / Н.М. Богацька. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://bogatska-analiz-osnovnih-zasobiv-pidприємства>.
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник [для студ. ВНЗ] / Ф.Ф. Бутинець. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – Житомир : Вид-во ЖІТІ, 2000. – 640 с.
3. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посібн. / за ред. М.В. Кужельного. – Вид. 6-ге, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во А.С.К., 2001. – 272 с.
4. Лишилєнко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік : навч. посібн. / О.В. Лишилєнко. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003. – 420 с.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р., № 92, з наступними змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Чабанюк О.М. Єдиний податок: оподаткування, облік і звітність : навч.-практ. посібн. / О.М. Чабанюк, Т.В. Мединська. – К. : Вид-во "Алерта", 2012. – 188 с.
7. Чабанюк О.М. Фінансова звітність та її місце у прийнятті управлінських рішень / О.М. Чабанюк, Н.В. Мазур // Современние научные достижения – 2011 : матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф., 27.01.2011-05.02.2011 р. / ред. кол.: Prof. JUDr Zdenek Cernak, Mrg. Alena Pelicanova, Mrg. Jana Stefko та ін. – Сер.: Економічна. – Прага : Вид-во "Наука і освіта". – 2011. – Вип. 4. – С. 69-71.

Чабанюк А.Н., Козел Т.В. Экономическое содержание основных средств как объекта учета и контроля

Рассмотрено экономическое содержание основных средств, а также раскрыты понятия основные средства и основные фонды. Исследованы объекты, критерии признания, источники поступления и выбытия основных средств. Также обобщен контроль по эффективному использованию, основные задачи ревизии операций с основными средствами, условия успешного функционирования предприятия.

Ключевые слова: основные средства, учет, контроль.

Chabanyuk O.M, Kozel T.V. The economic content of fixed assets as the object of accounting and control

The paper considers an economic content assets and disclosed notion fixed assets and fixed assets. Singled objects recognition criteria, sources of income and disposals. Also given control over the efficient use, the main task of revision operations with fixed assets, subject to successful operation of the enterprise.

Keywords: fixed assets, accounting, control.

УДК 339.727.22

*Доц. О.М. Шапошнікова, канд. держ. управ. –
Донецький державний університет управління*

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Розглянуто основні проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України, проаналізовано обсяги та тенденції інвестування. Наведено державні заходи щодо стимулювання надходження інвестицій у країну. Запропоновано удосконалення механізму на засадах гармонійного поєднання інструментів політики залучення іноземних інвестицій на всіх рівнях управління економікою.

Ключові слова: іноземні інвестиції, тенденції, державне стимулювання, удосконалення механізму.

Постановка проблеми. Активне залучення країни до міжнародних інтеграційних процесів є стратегічною метою у зовнішньоекономічній політиці України. Реалізація інтеграційних планів залежить від того, чи зможе країна у певні терміни залучити критичну масу інвестицій. Інвестиції не тільки формують виробничий потенціал на новій науково-технічній базі, а також визначають конкурентні позиції країн на світових ринках. Одним із основних способів зростання національного доходу є інвестиційна діяльність, а також сукупність практичних дій з реалізації інвестицій. Таким чином, Україна повинна визначити пріоритети розвитку національної економіки та будувати таку ефективну інвестиційну модель, яка буде здатна забезпечити фінансування виробничих потужностей та зростання усіх галузей господарського комплексу.

Проблема залучення іноземних інвестицій є актуальною для будь-якої країни світу. Сьогодні для України притягнення іноземних інвестицій має стати найважливішим засобом досягнення реальних структурних зрушень в економіці, підвищення якісних показників господарської діяльності та життєвого рівня населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Іноземні інвестиції є одним із основних чинників розвитку України, тому їх досліджують як видатні вчені, так і початківці. Серед вчених, які досліджували основні проблеми залучення інвестицій в економіку України, варто виділити С. Реверчука [1], О. Батуру та К. Комарову [2], С. Лихолат [3], І. Відомєнка [4] й ін., у статтях котрих проаналізовано теоретичні аспекти й основні напрями інвестиційної діяльності в Україні, визначено підходи до їх стимулювання, проблеми залучення інвестицій та запропоновано шляхи їх подолання. Однак, сучасні умови господарювання потребують конкретизації та більш детального аналізу проблем.

Мета статті полягає у визначенні сучасних проблем залучення іноземних інвестицій в економіку України на засадах аналізу їх тенденцій та заходів з державного стимулювання.

Виклад основного матеріалу. Від інвестицій, зокрема іноземних, залежить ефективне реформування економіки та її структурні перетворення, відновлення виробництва, створення дієвої та ефективної ринкової та соціальної інфраструктури, формування конкурентоспроможного середовища, розвиток економіки України загалом та підвищення життєвого рівня населення.

Основне визначення прямих іноземних інвестицій сформулювали експерти Міжнародного валютного фонду (МВФ) та Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР): "інвестиції вважаються прямими, якщо здійснюються за межами національних кордонів з метою розширення виробництва товарів і послуг, закупівлі товарів для імпорту в країну базування або експорту в треті країни". Їх характерними рисами є те, що інвесторові належить управлінський контроль над підприємствами, і вони виступають у формі акціонерного капіталу, а також у вигляді коротко- та довготермінових міжфірмових позик [1]. Узагальнено основні напрями покращення інвестиційної політики в Україні є такими [2]:

- створення ефективних форм і механізмів управління інвестиційною діяльністю;
- перегляд надання державних кредитів на вигідних умовах з дефіцитними ставками на конкурсній основі, включаючи державне замовлення для експортно-орієнтованих галузей економіки;
- поетапне скорочення централізованих державних капіталовкладень;
- формування надійних інвестиційних джерел, насамперед з власних коштів підприємств, для модернізації виробництва;
- залучення іноземних інвестицій, отримання іноземних кредитів, створення спільних підприємств з іноземним капіталом у галузях, які визначають науково-технічний прогрес і ресурсозбереження, стан забезпечення продовольством та енергетичними ресурсами.

Для здійснення цих напрямів в Україні реалізується "Державна цільова програма розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки" [5], метою якої є поліпшення умов, а також концентрація ресурсів для активізації інвестиційної діяльності, спрямованої на модернізацію економіки та забезпечення сталого економічного розвитку.

Розроблення механізму залучення іноземних інвестицій має виходити з особливостей оподаткування суб'єктів господарювання та умов глобалізації економіки. Так, небажання західних компаній вкладати гроші в економіку своєї країни обумовлене наявністю значних виплат з безробіття, у соціальні фонди, високим рівнем компенсації у разі звільнення. Отже, механізм залучення іноземних інвестицій в Україну повинен враховувати незадоволення іноземних фірм умовами господарювання своєї країни і надавати додатково переваги порівняно з країнами, які є реципієнтами таких інвестицій [3].

Згідно з даними Державної служби статистики України [6], останні дванадцять років спостерігається стійке зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в економіку: з 2000 р. по 2012 р. вони зросли в 15 разів (рис. 1). Однак, за оцінками спеціалістів, обсяги і темпи інвестування іноземного капіталу в українську економіку є значно нижчими порівняно з іншими державами Східної Європи. Основною причиною є те, що іноземний інвестор не впевнений в отриманні прибутку і надійності партнера.

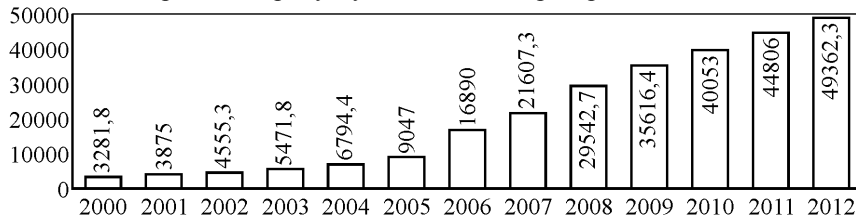

Рис. 1. Динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну (на початок року; млн дол. США)

Порівнюючи обсяги прямих іноземних інвестицій у розрізі країн (рис. 2) [6], треба зазначити, що лідерами інвестування в економіку України, а саме в акціонерний капітал, є Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Росія й Австрія. Проте такий інвестиційний потік не є досить масштабним, а отже, і не може бути стійким, і незважаючи на зростання обсягів інвестицій, активність інвес-

торів залишається досить низькою. Вихід з цього вбачають у розробленні та реалізації державної інвестиційної стратегії для підтримки та стимулювання інвестиційної діяльності.

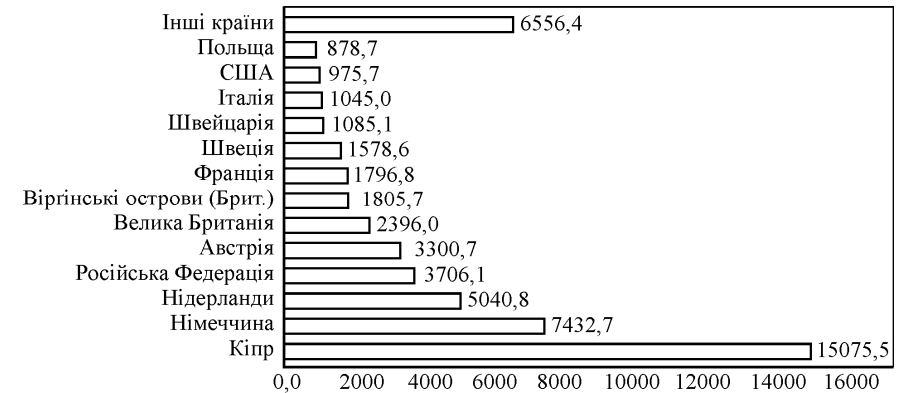

Рис. 2. Обсяги прямих інвестицій на 01.10.2012 (млн дол. США)

Однак інвестиційна стратегія є необхідною не тільки на рівні держави, але й підприємства, оскільки є системою довгострокових цілей інвестиційної діяльності, які обумовлені загальними завданнями розвитку підприємства й інвестиційною ідеологією, і потребують найбільш ефективних шляхів їх досягнення. В основі розробки інвестиційної стратегії підприємства повинні лежати принципи системи стратегічного управління [4], з яких сім є найбільш актуальними для сьогодення (табл.).

Табл. Характеристика принципів інвестиційної стратегії підприємства

Принцип	Характеристика принципу
Системності	Вимагає підпорядкування інвестиційної стратегії загальній стратегії розвитку підприємства. Крім цього, під час планування потрібно враховувати не тільки стратегічні цілі, а й оперативні, поточні завдання інвестиційної діяльності
Оптимальності	Визначає необхідність враховувати обмеженість наявних інвестиційних ресурсів та визначати найбільш оптимальний з альтернативних джерел фінансування
Економічності	Величина інвестованих ресурсів не повинна перевищувати ефект (соціального, економічного, технологічного) від інвестування
Ситуативності	Інвестиційна стратегія повинна бути адаптивною до змін чинників зовнішнього інвестиційного середовища
Участі	Передбачає залучення до процесу планування інвестиційної діяльності всіх керівників функціональних підрозділів, але її реалізацію повинні забезпечувати підготовлені фахівці – інвестиційні менеджери
Безперервності	Процес розроблення та реалізації стратегії повинен здійснюватися безперервно, тобто: цілі та заходи з їх реалізації повинні здійснюватися циклічно
Зворотного зв'язку	Під час розроблення інвестиційної стратегії цілі ставляться від досягнутого

Дослідження Державного агентства України з інвестицій та управління національними проектами України в рамках проекту "Діяльність груп ана-

лізу політики у державних органах України" виявило найбільш актуальні проблеми залучення в Україну іноземних інвестицій [7]. Так, на макроекономічному рівні інвестування ускладнюють нестабільність законодавства, що не дає змоги провадити довгострокове планування діяльності підприємства, а також численні податки та їх адміністрування.

Дуже вагомими перешкодами в діяльності іноземних інвесторів виділяють занадто складні процедури ліцензування та сертифікації, митного оформлення, застави землі і придбання її іноземцями. Враховуючи численні дозволи й узгодження, які потрібно зібрати для започаткування бізнесу і провадження поточної роботи. Практично кожна п'ята компанія-інвестор витрачає від 25 до 50 % свого робочого часу на вирішення різних формальних питань з українськими чиновниками.

Низька ефективність роботи вітчизняної судової системи зумовлює чимало нарікань іноземних інвесторів, зокрема: складність і запутаність процесів оскарження судових рішень, формалізм і необ'єктивність у розгляді справ, практична неможливість притягнення суддів до відповідальності за збитки, спричинені їхніми рішеннями, які згодом скасовують судові органи вищої інстанції. Необхідним є виділення головних проблем залучення інвестицій в Україні на регіональному рівні:

- недостатній розвиток інфраструктури, зокрема транспортної, телекомунікаційної, інженерної та ін.;
- не завжди прихильне ставлення керівників на місцях до іноземних інвесторів і їх проблем, що обумовлено їх нерозумінням важливості інвестицій;
- загальні для більшості районів і міст проблеми у сфері залучення капіталу – низький рівень підготовки керівного складу в питаннях безпосередньої роботи з іноземними інвесторами, відпрацювання інвестиційних пропозицій і бізнес-планів й ін.

Отже, удосконалення механізму залучення іноземних інвестицій повинно здійснюватись на всіх рівнях економіки, і тільки гармонійне поєднання інструментів цієї політики може гарантувати Україні створення позитивного інвестиційного клімату та залучення нових інвесторів.

Висновки. Таким чином, залучення іноземних інвестицій за останні дванадцять років має позитивну динаміку. Державою з метою залучення інвестицій в економіку розроблено заходи, які покликані задовольнити вимоги інвестора щодо спрощення самої процедури інвестування і підтримки інвестора у системі гарантування вкладів і зменшення податкового навантаження, що узагальнені в Державній програмі розвитку інвестиційної діяльності. У програмі визначено шляхи, способи та ресурси досягнення мети, напрями удосконалення державної політики із забезпечення сталого економічного розвитку, поліпшення бізнес-клімату та залучення інвестицій. Однак проблеми інвестування є характерними також і для регіонального рівня, і рівня підприємств. Тому заходи з удосконалення механізму залучення іноземних інвестицій повинні враховувати всі рівні економіки, і тільки їх гармонійне поєднання призведе до покращення інвестиційного клімату в Україні.

Література

1. Інвестологія: наука про інвестування : навч. посібн. / за ред. д-ра екон. наук, проф. С.К. Реверчука. – К. : Вид-во "Атака", 2007. – 264 с.
2. Батура О.В. Іноземні інвестиції : монографія / О.В. Батура, К.В. Комарова. – Дніпропетровськ : Изд-во "Наука і освіта", 2002. – 179 с.
3. Лихолат С.М. Проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України / С.М. Лихолат, Н.І. Фляк // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2005. – Вип. 15.5. – С. 311-314.
4. Відоменко І.О. Сучасні підходи до розробки інвестиційної стратегії підприємства / І.О. Відоменко. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ekhp/2010_2/st2.pdf.
5. Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки / Розпорядження КМУ від 29.09. 2010 р., № 1900. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-%D1%80>.
6. Державна служба статистики України: Прямі іноземні інвестиції. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Державне агентство України з інвестицій та інновацій. Проект "Діяльність груп аналізу політики у державних органах України". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.icps.com.ua/files/articles/46/84/Green04-Investment&InnovationsU.pdf>.

Шапошникова Е.Н. Проблемы привлечения иностранных инвестиций в экономику Украины

Рассмотрены основные проблемы привлечения иностранных инвестиций в экономику Украины, проанализированы объемы и тенденции инвестирования. Приведены государственные меры по стимулированию поступления инвестиций в страну. Предложено усовершенствование механизма на основе гармоничного сочетания инструментов политики привлечения иностранных инвестиций на всех уровнях управления экономикой.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, тенденции, государственное стимулирование, совершенствование механизма.

Shaposhnikova O.M. The problems of attracting the foreign investments to Ukrainian economy

The basic problems of attracting the foreign investments to Ukrainian economy are considered. The volume and trends of investment are analyzed. Government measures to stimulate investments in our country are revealed. An improvement of the mechanism on the basis of harmonious combination of policy instruments to attract foreign investment at all levels of the economy is proposed.

Keywords: foreign investments, trends, government incentives, improvement of the mechanism.